

17.3.2021

Julkisen hallinnon tieto- ja viestintätekninen osasto

VALTIONEUVOSTON ASETUS VÄESTÖTIETOJÄRJESTELMÄSTÄ ANNETUN VALTIO- NEUVOSTON ASETUKSEN 2 §:N MUUTTAMISESTA

1. Johdanto

Kun henkilön tiedot talletetaan ensimmäisen kerran väestötietojärjestelmään, hänelle on annettava yksilöivä ja siksi ainutkertainen henkilötunnus. Väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 11 §:n 2 momentin ja väestötietojärjestelmästä annetun Valtioneuvoston asetuksen (128/2010) 2 §:n mukaiset henkilötunnuksen muodostamissäännökset rajaavat käytettävissä olevat henkilötunnukset henkilöiden syntymäpäivä- ja sukupuolikohtaisesti. Eräille yksittäisille syntymäpäiville on käytettävissä enää muutamia kymmeniä sukupuolikohtaisia tunnuksia, jotka saattavat loppua jo lähivuosina.

Valtiovarainministeriö asetti 1.9.2017 työryhmän selvittämään henkilötunnuksen uudistamista ja valtion takaaman identiteetin hallinnoimista toimikaudelle 1.9.2017-31.12.2019. Työryhmän tehtävänä oli esittää uusi kansallinen ratkaisu henkilöiden yksilöimiseksi. Työryhmän loppuraportti julkaistiin 6.4.2020. Työryhmä esitti jättämässään loppuraportissa, että vuodesta 2027 alkaen Suomessa otettaisiin käyttöön uudenmuotoinen henkilötunnus, josta ei enää kävisi ilmi henkilön ikä, syntymäaika, sukupuoli tai muuta henkilöön liittyvää tietoa. Työryhmä ehdotti myös, että suomalaisen henkilötunnuksen voisi saada nykyistä laajempi henkilöryhmä. Saatujen lausuntojen ja jatkotyön perusteella Valtiovarainministeriö päätti, että työryhmän ehdotusta sellaisenaan ei viedä eteenpäin vaan työtä jatketaan vaiheittaisella etenemismallilla erillisessä hankkeessa. Valtiovarainministeriö asetti 1.12.2020 hankkeen henkilötunnuksen uudistamista ja valtion takaaman identiteetin hallinnoimista varten, jonka toimikausi on 1.12.2020 - 31.12.2022. Käytettävissä olevien henkilötunnusten riittävyyden varmistaminen on tämän hankkeen ensimmäinen vaihe.

Henkilötunnusten riittävyyden varmistamiseksi ehdotetaan, että tunnuksen rakennetta muutettaisiin tässä esityksessä kuvatulla tavalla. Käytettävissä olevien henkilötunnusten riittävyys on varmistettava henkilötunnusten häiriöttömän myöntämisen ja käyttämisen takaamiseksi. Käytettävissä olevat henkilötunnukset saattavat yksittäisiltä päiviltä loppua lähivuosina jo nykyisillä väestötietojärjestelmään rekisteröintimäärillä ja rekisteröinnin edellytyksillä. Henkilötunnuksen rakenteen muut-

taminen edellyttää muutoksia suurimpaan osaan tietojärjestelmistä, joissa henkilötunnusta käsitellään sekä vaikuttaa tietojärjestelmien välillä tapahtuvaan tiedon luovuttamiseen ja muuhun yhdistämiseen. Näiden tietojärjestelmämuutosten suunnittelu ja toteuttaminen ennen muutoksen voimaantuloajankohtaa edellyttää riittävän ajoissa saatavaa varmuutta henkilötunnuksen muutettavasta rakenteesta.

Tämä henkilötunnuksen rakenteen muuttamista koskeva ehdotus valmistellaan erikseen ja ennen henkilötunnuksen uudistamista ja valtion takaaman identiteetin hallinnoimista varten asetetussa hankkeessa valmisteltavia muita säädösmuutosehdotuksia. Tavoitteena on antaa hallituksen esitys hankkeen muista säädösmuutosehdotuksista Eduskunnalle kevätistuntokaudella 2022. Koska henkilötunnusten riittävyyden varmistaminen edellyttää tunnuksen rakenteen muuttamista nyt ehdotettavalla tavalla jo vuoden 2023 alusta, on tämä asetusmuutos valmisteltu erikseen ensin. Näin toimien voidaan varmistaa, että henkilötunnusta käsitteleville toimijoille jää vähintään hieman yli vuoden mittainen aika valmistautua muutettavan tunnusrakenteen käyttöönottoon järjestelmissään ja prosesseissaan.

Kun käytettävissä olevien henkilötunnusten riittävyys on asetusmuutoksella varmistettu, voidaan henkilötunnuksen uudistamista ja valtion takaaman identiteetin hallinnoimista varten asetetussa hankkeessa edetä seuraaviin vaiheisiin. Yhtenä hankkeen tavoitteena ja seuraavana vaiheena on mahdollistaa ulkomaalaisille henkilöille henkilötunnuksen saaminen nykyistä joustavammin myös henkilöryhmille, jotka nykyisen sääntelyn mukaan eivät voi henkilötunnusta saada. Tämän tavoitteen saavuttaminen laajentaisi henkilötunnuksen saavien piiriä nykyisestä. Hankkeen myöhempänä vaiheena ja tavoitteena on, ettei henkilötunnuksen yksilönumero olisi jatkossa sukupuolia erottelava vaan annettavien henkilötunnusten yksilönumero olisi sukupuolesta riippumaton. Hankkeessa on lisäksi tavoitteena luoda edellytykset kokonaan uuden tunnusjärjestelmän käyttöönotolle.

2. Nykytilan kuvaus

Henkilötunnuksen muoto

Henkilötunnuksen määräytymisestä väestötietojärjestelmässä säädetään väestötietojärjestelmästä annetun valtioneuvoston asetuksen 2 §:ssä. Sen mukaan henkilötunnuksen ensimmäiset kuusi merkkiä kertovat syntymäpäivän, muodossa päivä-kuukausi-vuosikymmen ja vuosi. Syntymäpäivän kertovia kuutta merkkiä seuraa syntymävuosisadan osoittava välimerkki, joka on 1800-luvulla syntyneellä plusmerkki (+), 1900-luvulla syntyneellä yhdysmerkki (-) ja 2000-luvulla syntyneellä kirjain A. Välimerkin jälkeen seuraa kolmesta numerosta muodostuva yksilönumero ja sitä seuraava tunnuksen viimeisenä oleva tarkistusmerkki. Väliiltä 002-899 annettava yksilönumero erottelee samana päivänä syntyneet henkilöt toisistaan. Yksilönumero on miehillä pariton ja naisilla parillinen. Tarkistusmerkki lasketaan väestötietojärjestelmästä annetun valtioneuvoston asetuksen 2 §:n 4 momentissa kuvatulla kaavalla. Tarkistusmerkin laskennassa ei oteta huomioon välimerkkiä.

Riittävyysongelman syyt

Nykyisiä henkilötunnuksia on myönnettävissä ainoastaan 897 kappaletta päivässä kaikille käytössä oleville vuosisadoille eli 1800-, 1900- ja 2000-luvuilla syntyneille.

Henkilötunnusten riittävyttä vähentää lisäksi se, että tarkistusmerkin laskennassa ei oteta huomioon syntymävuosisataa osoittavaa välimerkkiä ja näin ollen esimerkiksi tunnuksista 010190-002R ja 010190+002R ei voida tarkistusmerkin avulla päätellä, kumpi tunnuksista on oikea. Tämän takia, jos henkilölle on jo annettu tunnus 010190+002R, sekaannusriskin takia ei ole annettu toiselle henkilölle tunnusta 010190-002R. Tällä tavalla tunnuksset ovat nykyisin ainutkertaisia, vaikka niistä poistettaisiin välimerkki. Väliltä 900-999 ei anneta väestötietojärjestelmään rekisteröidylle henkilölle yksilönumeroa, vaan nämä yksilönumerot on varattu käytettäväksi järjestelmien testaamisessa sekä keinotekoisina henkilötunnuksina yksilöimään henkilöitä, joilla ei ole henkilötunnusta.

Vuoden ensimmäistä päivää käytetään väestötietojärjestelmään rekisteröitäessä henkilön syntymäpäivänä normaalijakaumaa enemmän. Pääsääntöisesti tämä johdetaan siitä, että joidenkin valtioiden kansallisissa passeissa henkilön syntymäpäiväksi merkitään hyvin usein vuoden ensimmäinen päivä. Vuoden ensimmäistä päivää on näin ollen myös Suomessa käytettävä henkilön syntymäaikana väestötietojärjestelmään rekisteröitäessä, jos henkilö esittää passin tai muun virallisen asiakirjan, jossa syntymäaika on siten merkittynä.

Henkilötunnusten riittävyys

Tunnuksset ovat loppumassa lähitulevaisuudessa muutamien 1900-luvun yksittäisten vuosien ensimmäisiltä päiviltä. Miehillä rekisteröidään tunnuksia enemmän kuin naisilla, joten miesten tunnuksia on käytettävissä vähemmän kuin naisten tunnuksia. Esimerkiksi vuoden 2020 lopulla vähiten käytettävissä olevia tunnuksia omaavalle päivälle oli käytettävissä noin 50 tunnusta miehille. Viime aikoina on vuosittain käytetty noin 20 miesten tunnusta tälle syntymäpäivälle. Ilman toimenpiteitä miesten tunnuksset loppuvat tältä päivältä arvion mukaan vuoden 2023 aikana. Arvio perustuu normaaliin keskimääräiseen vuosittaiseen rekisteröintimäärään. Vaikka syntyvyys olisi alhaista 2000-luvulla, voi esimerkiksi maahanmuuton lisääntyminen tuoda riittävyysongelmia muillekin päiville.

3. Pääasiallinen sisältö ja vaihtoehdot

Ehdotetulla muutoksella ei muutettaisi henkilötunnuksen perusrakennetta. Henkilötunnuksen muoto ja pituus säilyisi nykyisenä ja se muodostuisi uudistettunakin syntymäajasta, yksilönumerosta ja tarkistusmerkistä. Jo annettuihin henkilötunnuksiin ei tulisi muutoksia. Yksilönumero olisi jatkossakin miehillä pariton ja naisilla

parillinen. Henkilötunnuksen tarkistusmerkki laskettaisiin jatkossakin nykyisen laskentasäännön mukaan eikä sen laskemisessa otettaisi huomioon syntymävuosista osoittavaa välimerkkiä.

Henkilötunnusta uudistettaisiin siten, että nykyisten välimerkkien lisäksi otettaisiin käyttöön uusia syntymävuosisadan osoittavia välimerkkejä. Välimerkki olisi muutoksen jälkeen yksilöivänä tietona merkitsevä. Henkilötunnus olisi muutoksen jälkeen yksilöivä ja ainutkertainen vain kokonaisuutena merkkijonona eli välimerkki huomioon ottaen.

Esitettävä uudistus käsittäisi seuraavat pääasialliset muutokset nykyiseen. Uudistuksessa laajennettaisiin nykyistä henkilötunnusjärjestelmää siten, että syntymävuosisadan osoittava välimerkki muuttuisi merkitseväksi ja jokainen uusi välimerkki muodostaisi uuden henkilötunnuksen yksilönumeroiden antoalueen. Uusia välimerkkejä otettaisiin käyttöön vasta käytettävissä olevien nykyisten välimerkkien yksilönumeroiden loputtua. Kullekin uudelle syntymävuosisadan osoittavalle merkille voitaisiin antaa yksilönumerot nykyisten yksilönumeroiden muodostumissääntöjen mukaisesti. Voimassa olevan asetuksen mukaisten välimerkkien lisäksi käyttöön tulevia uusia välimerkkejä annettaisiin uusiin henkilötunnuksiin niissä tapauksissa kuin kyseiselle syntymäpäivälle ei ole enää annettavissa nykyisin käytössä olevia välimerkkejä.

Muutoksen ehdotetaan tulevan voimaan vuoden 2023 alussa, jotta henkilötunnusten riittävyys voidaan varmistaa ajoissa.

Vaihtoehdot

Henkilötunnuksen rakenteen uudistaminen aiheuttaa henkilötunnuksen laaja-alaisen käytön takia merkittäviä kustannuksia erityisesti tietojärjestelmiin ja automaatioon tiedonsiirtoon. Mitä useammassa vaiheessa muutoksia tehdään, sitä kalliimmaksi ratkaisu todennäköisesti muodostuu. Tavoitteena on tehdä järjestelmämuutostyö kustannuksiltaan minimoiva uudistus, taata henkilötunnusten riittävyys pitkälle tulevaisuuteen ja aiheuttaa vähiten muutoksia tietojen käsittelyprosesseihin ja -käytänteisiin. Vaihtoehtojen arviointi on tehty vuoden 2020 aikana sidosryhmien kanssa. Vaihtoehtojen tarkasteluun osallistuivat Digi- ja väestötietovirasto, Eläketurvakeskus, Kansaneläkelaitos, Maahanmuuttovirasto, Opetushallitus, Poliisihallitus ja Verohallinto.

Arvioiden mukaan ehdotettu muutos aiheuttaa tietojärjestelmiin sellaisia muutoksia, jotka ovat toteutettavissa nopeimmin ja aiheuttaa vähiten muutoksia tietojen käsittelyprosesseissa. Kaikille muille mahdollisille muutoksille henkilötunnuksen rakenteessa tarvittaisiin myös huomattavasti ehdotettua pidempi siirtymäaika. Muutokset on ehdittävä tehdä riittävän ajoissa jo lähivuosina käsillä olevan riittävyysongelman ratkaisemiseksi.

Selvitetyt vaihtoehdot ja arviot niiden toteuttamiskelpoisuudesta:

Kokonaan uusi tunnus. Ratkaisussa kaikille henkilöille annettaisiin kokonaan uusi henkilötunnus, joka koostuisi satunnaisesta numerosarjasta, eikä siitä ilmenisi lainkaan henkilötietoja. Tässä olisi lukuisia mahdollisia variaatioita. Tunnus voisi muodostua muilla kuin nykyisten henkilötunnusten käytössä olevilla numeroilla alkavasta kymmennumeroisesta luvusta ja luvun perään liitettävästä tarkistusmerkistä (esimerkiksi 4000206999E) ja se täyttäisi ainutkertaisuuden, riippumattomuuden, riittävyys- ja merkityksellisuuden kriteerit. Yhdelle antoalueelle olisi annettavissa lähes miljardi tunnusta ja järjestelmä olisi laajennettavissa ottamalla käyttöön uusia antoalueita. Tämä ratkaisu antaisi mahdollisuuden ratkaista niin riittävyys- kuin muutkin nykyisessä henkilötunnuksessa tunnistetut ongelmat. Ratkaisu olisi kuitenkin työläs ja kallis toteuttaa, eikä se olisi käyttöönotettavissa riittävän nopeasti riittävyysongelman ratkaisemiseksi. Tämän vaihtoehdon yhteiskunnallisia ja taloudellisia vaikutuksia on arvioinut kattavasti henkilötunnuksen uudistamista ja valtion takaaman henkilön identiteetin hallinnoimista selvittänyt työryhmä.

Sukupuolisidonnaisuuden poistaminen henkilötunnuksesta. Henkilötunnuksen sukupuolisidonnaisuuden poistaminen antaisi mahdollisuuden antaa henkilötunnuksen yksilönumero riippumatta sukupuolesta, jolloin käytännössä niille edellä mainituille päville, joilla henkilötunnusten riittävyys on kriittistä, vapautuisi miehille annettavaksi vapaana olevia naisen yksilönumeroita. Tämä ei olisi kuitenkaan pitkäaikainen ratkaisu henkilötunnusten riittävyteen, koska se toisi lisää tunnuksia vain muutamiksi vuosiksi. Sukupuolisidonnaisuuden poistamisesta aiheutuvia vaikutuksia on arvioitu henkilötunnuksen uudistamista ja valtion takaaman henkilön identiteetin hallinnoimista selvittäneessä työryhmässä ja sen jälkeen tehdyssä virkavalmistelussa. Sukupuolisidonnaisuuden poistaminen henkilötunnuksesta aiheuttaisi tietojärjestelmissä ja henkilötunnuksen käsittelyprosesseissa ja käytännöissä sellaisia muutoksia, ettei muutosta olisi mahdollista tehdä riittävän nopeassa aikataulussa. Sukupuolisidonnaisuuden poistaminen ja sukupuolineutraaliuus henkilötunnuksessa sisältyy kuitenkin henkilötunnuksen uudistamista ja valtion takaaman henkilön identiteetin hallinnointia valmistelevan hankkeen myöhempiin vaiheisiin ja tavoitteisiin ja se on tarkoitus valmistella myöhemmin tässä hankkeessa.

Muutokset henkilötunnuksen merkkivalikoimaan ja tarkistusmerkin laskentatavan muuttaminen. Tässä ratkaisuvaihtoehdossa henkilötunnuksen tarkistusmerkin laskentaa muutettaisiin eri variaatioin, esimerkiksi siten, että syntymävuosisadan osoittava välimerkki muutettaisiin numeroksi ja siirryttäisiin käyttämään kaikkia henkilötunnuksen kymmentä numeroa tarkistusmerkin laskennassa. Toinen vaihtoehto olisi muuttaa yksilönumero yksilöosaksi, johon tulisi mukaan kirjaimia (esimerkiksi 100150A01BY). Tarkistusmerkki laskettaisiin tällöin näin muodos-

tuvasta seitsemän tai kahdeksan merkin numerosarjasta. Tarkistusmerkin laskentakaavan muuttaminen olisi kuitenkin erittäin suuri muutos ja aiheuttaisi hyvin suuret ja laaja-alaiset tietojärjestelmämuutokset.

Syntymäaika päätellään henkilötunnuksesta. Henkilötunnusten riittävyyden varmistamiseksi henkilötunnusta voitaisiin muuttaa siten, että henkilön syntymäaika olisi pääteltävissä henkilötunnuksesta laskukaavan avulla esimerkiksi siten, että kuukautta osoittavaan lukuun lisättäisiin antoalueen mukaan esimerkiksi jokin luvuista 20, 40, 60 tai 80. (esimerkiksi 102150A100H). Syntymäajan päättely aiheuttaisi kuitenkin väistämättä muitakin muutoksia järjestelmissä, mm. tarkistusalgoritmin muuttamisen, mistä aiheutuisi erittäin suuret kustannukset.

Syntymäaikaosa annetaan seuraavalle vapaalle päivälle. Syntymäaikaosa voitaisiin antaa seuraavalle vapaalle päivälle niiltä päiviltä, joilla henkilötunnuksia on enää jäljellä vain vähän tai ne ovat kokonaan loppuneet. Tällöin henkilötunnusten syntymäajat eivät enää kaikissa tapauksissa osoittaisi henkilön todellista syntymäaikaa ja aikaa myöten tällaisten tunnusten määrä lisääntyisi. Syntymäaika välitettäisiin väestötietojärjestelmän tietopalveluissa erillisenä tietona kaikille henkilötunnusta käsitteleville tahoille tai syntymäaikaa tarvitseva toimija hankkisi tiedon erikseen muulla tavalla kuten kysymällä sitä henkilöltä. Tunnus olisi yksilöivä nykyiseen tapaan. Tällainen muutos edellyttäisi suuria muutoksia henkilötunnusta käsitteleviin järjestelmiin ja käytäntöihin. Henkilötunnuksen syntymäpäivän irrottaminen oikeasta syntymäpäivästä edellyttäisi myös oikeudellista arviointia oikeusvarmuuden ja oikeusturvan näkökulmista. Se olisi todennäköisesti myös virhealtis ratkaisu. Useissa järjestelmissä henkilön syntymäaika päätellään suoraan henkilötunnuksen alkuosasta. Kysymyksessä olisi siis syntymäaikaosaan tehtävä muutos, jonka on arvioitu aiheuttavan suuremmat tietojärjestelmämuutokset kuin esimerkiksi sukupuolisidonnaisuuden poistaminen tai välimerkkiuudistus. Toisin kuin nyt esitettävä välimerkkiä koskeva muutos, tämä muutos edellyttäisi laintasaisia säädosmuutoksia. Ratkaisu vaatisi myös pidemmän siirtymäajan eikä muutoksia ehdittäisi toteuttaa riittävyysongelman ratkaisun vaatimassa ajassa.

4. Asetuksenantovaltuus

Väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 11 §:n 2 momentin mukaan henkilötunnus on yksilöllinen ja se muodostuu syntymäajasta, yksilönumerosta ja tarkistusmerkistä. Yksilönumerolla erotetaan samana päivänä syntyneet henkilöt toisistaan ja se sisältää tiedon henkilön sukupuolesta. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä henkilötunnuksen yksityiskohtaisesta sisällöstä.

5. Yksityiskohtaiset perustelut

Väestötietojärjestelmästä annetun valtioneuvoston asetuksen (128/2010) 2 §:n 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi. Momentissa säänneltäisiin edelleen syntymäajan merkitsemisestä henkilötunnukseen. Momentin nykyinen ensimmäinen virke jaettaisiin kahteen virkkeeseen, joista ensimmäiseen lisättäisiin sana välimerkki syntymäaikaa henkilötunnuksessa osoittavaksi tekijäksi. Toisessa virkkeessä todettaisiin nykyisen asetuksen mukaisesti ensimmäisen ja toisen numeron ilmaisevan päivän, kolmannen ja neljännen kuukauden, viidennen vuosikymmenen ja kuudennen vuoden.

Nykyisen 2 §:n 2 momentin toisessa virkkeessä olevaa säännöstä syntymävuosisadan osoittavasta välimerkistä ehdotetaan muutettavaksi siten, että mahdollisiksi välimerkeiksi lisättäisiin uusia kirjaimia. 2000-luvulla syntyneillä otettaisiin nykyisen A-kirjaimen lisäksi käyttöön kirjaimet B, C, D, E, F, H, J, K, L ja M. 1900-luvulla syntyneillä otettaisiin nykyisen yhdysmerkin (-) lisäksi käyttöön kirjaimet Y, X, W, V, U, T, S, R, P ja N. 1800-luvulla syntyneillä nykyinen plusmerkki (+) säilyisi ainoana välimerkkinä eikä siihen tehtäisi muutoksia.

Uusina välimerkkeinä käytettäisiin kirjaimia versaalimuodossa siten, että 2000-luvulla käytettäisiin samaa sarjaa laskevasti nykyisin käytössä olevan A:n jälkeen B:stä alkaen ja 1900-luvulla nousevasti, päinvastaisesta suunnasta Y:stä alkaen. Skandinaavisia kirjaimia Å, Ä ja Ö ei esitetä käytettäväksi. Myöskään numeroihin kirjoitettaessa sekoitettavissa olevia kirjaimia G, I, O, Q ja Z ei käytettäisi. Uusina merkkeinä ei esitetä käytettäväksi numeroita 0,1,2,3,4,5,6,7,8 ja 9, sillä välimerkkinä ei ole tunnuksessa aiemminkaan käytetty numeroita. Merkin kummallakin puolella olevat numerot erottuvat selkeämmin, kun niiden välissä oleva merkki on muu kuin numero. Uusina välimerkkeinä ei ehdoteta käytettäväksi muita merkkejä kuin kirjaimia kuten *, ?, ! tai =. Näiden merkkien käyttö aiheuttaisi merkistöongelmia sekä ongelmia tietojärjestelmien ohjelmakoodissa, joissa näitä merkkejä on voitu varata muuhun käyttöön.

Uudet syntymävuosisataa osoittavat kirjaimet otettaisiin käyttöön sen jälkeen, kun nykyisten välimerkkien mukaiset syntymäpäiväkohtaiset yksilönumerot on käytetty. Ehdotetussa muodossa toteutuessaan henkilötunnus olisi jatkossa yksilöivä kokonaisuus merkkijonona välimerkki mukaan lukien, sillä välimerkki voisi olla ainut saman syntymäpäivän mukaiset henkilötunnukset erotteleva henkilötunnuksen merkki

6. Vaikutukset

Tässä ehdotuksessa arvioidaan myös henkilötunnuksen saavien piirin laajentamisen vaikutuksia, vaikka henkilötunnuksen saavien piirin laajentaminen ei sisälly tämän ehdotuksen tavoitteisiin. Henkilötunnuksen saavien piirin laajentaminen on henkilötunnuksen uudistamista ja valtion takaaman identiteetin hallinnoimista varten asetetun hankkeen myöhemmän vaiheen tavoitteena. Kun henkilötunnuksen

rakenteen muuttamisen tavoitteena on varmistaa käytettävissä olevien henkilötunnusten riittävyys myös henkilötunnuksen saavien piirin laajentamisen mahdollistamiseksi, on jo tässä ehdotuksessa syytä arvioida myös henkilötunnuksen piirin laajentamisen vaikutuksia.

Taloudelliset vaikutukset

Tietojärjestelmien muuttaminen

Eri toimialat ja kunnat

Uusien välimerkkien käyttöönotosta henkilötunnuksessa aiheutuvat tietojärjestelmien muuttamiskustannukset on arvioitu haastatteluiden sekä kustannusvaikutuskyselyn avulla. Kustannusarviot on pyydetty toimialoilta, joille on arvioitu koituvan suurimmat kustannukset ehdotetuista muutoksista. Nämä toimialat ovat energiateollisuus, finanssiala, järjestöt ja yhteisöt, kaupan ala, tietoliikenneala, sosiaali- ja terveydenhuolto sekä työeläkeala. Energiateollisuus ry ja Kaupan liitto avustivat oman toimialansa kustannusten keräämisessä. Finanssiala ry avusti finanssialan vastausten keräämisessä. Tietoliikennealan kustannusarviot kerättiin Finnet-liiton avulla. Sairaanhoidopiirien kustannusarviot keräsi Kuntaliitto ja yksityisten sosiaali- ja terveydenhuollon toimijoiden vastaukset Hyvinvointiala HALI ry. Kustannusarvioita pyydettiin ja saatiin myös kunnista. Lisäksi on haastateltu asiakas- ja potilastietojärjestelmien toimittajia sekä henkilöstöhallinnon tietojärjestelmätoimittajia.

Vastausten perusteella ehdotetun muutoksen vaikutukset tietojärjestelmiin vaihtelivat eri toimijoilla toisistaan merkittävästi. Osa vastaajista ilmaisi välimerkkien lisäämisen olevan suhteellisen pieni järjestelmämuutos, joka ei aiheuttaisi suuria kustannuksia. Erityisesti työeläkealalle, finanssialalle sekä sosiaali- ja terveydenhuollolle uusien välimerkkien käyttöönotto tulisi aiheuttamaan merkittävät kertaluonteiset kustannukset. Kustannusten suuruuteen vaikuttaa pääasiallisesti muutoksia vaativien järjestelmien ja niiden välisten integraatioiden määrä, arkkitehtuuri sekä esitetty käyttöönottoaikataulu. Sosiaali- ja terveydenhuollossa kustannukset muodostuvat korkeiksi näiden syiden lisäksi myös järjestelmille asetettujen toimintavarmuusvaatimusten vuoksi. Henkilötunnusten käsittelytavat järjestelmissä sekä järjestelmien ikä ja elinkaaren vaihe vaikuttavat kustannusten kokoluokkiin erityisesti finanssialalla. Järjestelmätoimittajien kanssa tehtyjen sopimusten hinnoittelurakenteet vaikuttavat myös kustannusten kokoluokkiin. Uusien välimerkkien käyttöönotosta aiheutuvat jatkuvat järjestelmäkustannukset olisivat vastaajille vähäisiä suhteessa kertakustannuksiin.

Koska annetut kustannusarviot kattoivat yleensä vain osan kunkin toimialueen toimijoista, jouduttiin kustannusarvioita skaalaamaan toimialakohtaisten kokonaiskustannusten arvioimiseksi. Kustannusarvioiden skaalaaminen tehtiin toimialakohtaisesti riippuen saatavilla olleista luvuista. Osassa toimialoista arvio perustettiin

vastaajien liikevaihtoon, jota verrattiin toimialakohtaisiin liikevaihtoihin. Liikevaihtojen avulla laskettiin vastaajien kattavuus toimialasta. Vastaajien yhteenlasketut kustannukset kerrottiin samassa suhteessa.

Finanssialalla skaalauksessa käytettiin vakuutusmaksutuloja ja markkinaosuuksia. Sosiaali- ja terveydenhuoltotoimialalla skaalaus tehtiin sairaanhoitopiirien osalta niiden alueiden asukaslukua ja sairaanhoitopiirien lukumäärää hyödyntäen. Kuntien osalta kustannukset skaalattiin kuntien IT-budjettien avulla skaalaamalla vastanneiden kuntien ilmoittamat kustannukset koko kuntasektorin IT-budjettia kohden.

Järjestöjen ja yhteisöjen kustannuksia ei voitu skaalata toimialan monimuotoisuuden ja yhden vastaajan perusteella. Työeläkealalla vastaajien oletettiin kattavan koko alan eikä skaalausta tehty.

Valtionhallinto ja Kansaneläkelaitos

Osana digitaalisen henkilöllisyyden kehittämisen hankkeen Digi- ja väestötietoviraston esiselvitystä tehtiin vuoden 2020 syksyllä tarkentava selvitys uudistettavan henkilötunnusjärjestelmän vaikutuksista keinotekoiset henkilötunnukset korvaavana ratkaisuna. Tämän selvityksen osana arvioitiin myös taloudellisia vaikutuksia, jotka aiheutuisivat välimerkillisen ja sukupuolineutraalin henkilötunnuksen käyttöönotosta. Arvion taloudellisista vaikutuksista selvitystä varten antoivat Digi- ja väestötietovirasto, Eläketurvakeskus, Kansaneläkelaitos, Maahanmuuttovirasto, Maanmittauslaitos, Opetushallitus ja Verohallinto.

Valtionhallinnon skaalatut kertakustannukset on arvioitu Digi- ja väestötietoviraston, Maahanmuuttoviraston, Maanmittauslaitoksen, Opetushallituksen ja Verohallinnon kertaluonteisista kustannuksista antamien alustavien arvioiden perusteella. Arvioituja kustannuksia on skaalaamista varten jouduttu laskennallisesti jakamaan ja kohdistamaan välimerkillisen henkilötunnuksen käyttöönotosta aiheutuviin kustannuksiin. Skaalaaminen tehtiin suhteuttamalla näiden virastojen yhteenlasketut vuoden 2019 IT-budjetit valtion yhteenlaskettuihin ICT-hankintoihin. Kansaneläkelaitoksen ICT-hankinnat eivät kuulu skaalauksen perusteena käytettyihin valtionhallinnon ICT-hankintoihin, joten Kansaneläkelaitoksen antamat kertaluonteiset kustannukset lisättiin skaalattuun kustannusarvioon.

Yhteenveto skaalatuista kustannusarvioista

Alla olevassa taulukoissa on esitetty henkilötunnukseen ehdotettavien uusien välimerkkien aiheuttamat skaalatut kertaluonteiset kustannukset toimialoittain.

Skaalausten lopputulokset ovat vain suuntaa antavia arvioituista kustannusten toimialakohtaisista kokoluokista eikä niistä voi tehdä suoria päätelmiä tietojärjestelmämuutosten kustannusvaikutuksista yksittäisille toimijoille.

Välimerkkien skaalatut kertaluonteiset kustannukset toimialoittain

Toimiala	Kertaluonteiset kustannukset euroina: uudet välimerkit
Energiateollisuus	5 900 000
Työeläkeala	4 500 000
Tietoliikenne	1 400 000
Finanssiala	35 000 000
Kaupan ala	7 900 000
Sosiaali- ja terveydenhuolto: Sairaanhoidopiirit	Asukasmäärän ja sairaanhoitopiirien määrän perusteella arvioitujen kustannusten keskiarvo: 11 800 000
Sosiaali- ja terveydenhuolto: Yksityiset toimijat	1 600 000
Kunnat ja kaupungit	7 900 000
Valtionhallinto	6 400 000
Yhteensä	82 400 000

Valtion ICT-palvelu- ja ohjelmistohankintojen yhteismäärä vuonna 2019 on ollut yli 1 miljardia euroa ja kuntien yli 120 miljoonaa euroa.

Vaikutukset viranomaistoimintaan ja yksityisen sektorin toimijoihin

Viranomaisten ja yksityisen sektorin toimijoiden on toiminnassaan kyettävä käsittelemään muutetun rakenteen mukaisia henkilötunnuksia. Tällä on erityisesti taloudellisia vaikutuksia edellä kuvatun mukaisesti viranomaisten ja yksityisen sektorin tietojärjestelmiin. Henkilötunnuksia käsittelevien viranomaisten ja yksityisten sektorin toimijoiden on tämän lisäksi perehdytettävä esimerkiksi asiakaspalveluhenkilökuntansa sekä muut henkilötietoja käsittelevät asiantuntijansa muutettavan henkilötunnuksen rakenteeseen ja otettava muutos huomioon omissa ohjeistuksissaan ja prosesseissaan ja niihin liittyvässä viestinnässä. Kun välimerkki voisi olla ainoa henkilötunnukset toisistaan erottava merkki, voisi uuden välimerkin korvaaminen erehdyksessä nykyisin käytössä olevalla välimerkillä johtaa vahingollisiin eri henkilöiden tietojen sekoittumiseen.

Jos viranomaisen tai yksityisen sektorin toimijan olisi hyödynnettävä manuaaliprosesseja kyetäkseen käsittelemään uuden välimerkin sisältäviä tunnuksia, lisäisivät nämä menettelyt organisaatioiden työtä esimerkiksi henkilöiden tietoja eri lähteistä yhdistettäessä. Manuaaliprosessien käyttö lisäisi myös sekaannusten ja virheiden todennäköisyyttä. Uudistuksen voimaantuloa seuraavina ensimmäisinä vuosina

muutetun rakenteen mukaisia tunnuksia annettaisiin todennäköisesti vain vähän suhteessa annettavien henkilötunnusten kokonaismäärään. Täten mahdolliset työmäärän lisäykset olisivat toimijakohtaisesti todennäköisesti vähäisiä.

Henkilötunnuksen rakenteen muuttamisen tavoitteena on varmistaa käytettävissä olevien henkilötunnusten riittävyys. Henkilötunnuksen uudistamista ja valtion takaaman henkilön identiteetin hallinnoimista varten asetetussa hankkeessa on myöhemmän vaiheen tavoitteena laajentaa henkilötunnuksen saavien piiriä eli mahdollistaa henkilötunnuksen saaminen myös henkilöille, jotka sitä eivät tällä hetkellä voi saada. Henkilötunnusten rakenteen muuttamisella varmistetaan henkilötunnusten riittävyys myös henkilötunnuksen saavien piirin laajentamisen mahdollistamiseksi. Henkilötunnuksen saavien piirin laajentaminen vähentäisi henkilön yksilöimiseksi organisaatioiden omassa toiminnassa käytettävien yksilöintitunnusten eli niin sanottujen organisaatiokohtaisten keinokekoisten henkilötunnusten antamisen tarvetta ja niiden käytöstä aiheutuvia ongelmia. Tehdyn selvityksen mukaan keinokekoisten henkilötunnusten antamista voitaisiin organisaatiosta riippuen vähentää 10 – 50 %, jos henkilötunnus voitaisiin antaa nykyistä laajemmin ja aikaisemmin. Keinokekoisten henkilötunnusten määrän väheneminen toisi hyötyjä prosessien tehostumisen ja palveluiden sujuvuuden näkökulmasta. Esimerkiksi oleskelulupaa tai kansainvälistä suojelua hakeva henkilö voisi saada henkilötunnuksen heti hakemusprosessin alussa eikä vasta oleskeluluvan saatuaan kuten nykyään.

Vaikutukset yksilöiden asemaan

Ennen asetuksen muutoksen voimaantuloa annetut henkilötunnukset säilyisivät ennallaan. Nykyisen rakenteisia henkilötunnuksia annettaisiin muutoksen voimaantulon jälkeenkin niin pitkään kuin kullekin syntymäpäivälle käytettävissä olevia nykyisen rakenteisia henkilötunnuksia sukupuolikohtaisesti riittäisi. Heidän asemaansa muutos ei vaikuttaisi.

Vaikutukset yksilöiden asemaan tulisivat uudistuksen voimaantulon jälkeen syntyville lapsille, Suomeen muuttajille ja ulkomailta Suomeen asioiville henkilöille. Muutoksen voimaantulon jälkeen väestötietojärjestelmään rekisteröitävä henkilö saisi muutetun rakenteen mukaisen henkilötunnuksen, jos hänelle ei olisi enää käytettävissä nykyisen rakenteen mukaista henkilötunnusta. Koska käytettävissä olevat nykyisen rakenteiset henkilötunnukset ovat ensimmäiseksi loppumassa 1980- ja 1990-luvuilla olevilta yksittäisiltä syntymäpäiviltä, saisivat muutetun rakenteen mukaisen henkilötunnuksen todennäköisimmin henkilöt, joiden tiedot rekisteröidään väestötietojärjestelmään ensimmäisen kerran aikuisena. Uuden rakenteisen henkilötunnuksen saisivat siis todennäköisimmin ensimmäisinä ulkomaalaiset henkilöt kuten maahanmuuttajat. Henkilötunnuksen muuttunut rakenne ei vaikuttaisi henkilötunnuksen merkitykseen henkilölle eikä se muuttaisi henkilöstä henkilötunnuksen merkittäviä henkilötietoja.

Jos viranomainen tai yksityisen sektorin toimija ei voi järjestelmässään käsitellä muutetun rakenteen mukaista henkilötunnusta, saattaa tämä vaikuttaa negatiivisesti henkilön asemaan esimerkiksi ylimääräisinä selvittelyinä tai viivästyksinä palveluihin pääsemisessä. Uudistuksen voimaantuloa seuraavina ensimmäisinä vuosina muutetun rakenteen mukaisia tunnuksia annettaisiin todennäköisesti vain vähän suhteessa annettavien henkilötunnusten kokonaismäärään. Täten mahdolliset negatiiviset vaikutukset kohdistuisivat vain rajattuun määrään henkilöitä ja vain suhteessa toimijoihin, jotka eivät voi järjestelmässään muutetun rakenteen mukaista henkilötunnusta käsitellä.

Henkilötunnuksen rakenteen muuttamisen tavoitteena on varmistaa käytettävissä olevien henkilötunnusten riittävyys. Henkilötunnuksen uudistamista ja valtion takaaman henkilön identiteetin hallinnoimista varten asetetussa hankkeessa on myöhemmän vaiheen tavoitteena laajentaa henkilötunnuksen saavien piiriä. Henkilötunnusten rakenteen muuttamisella varmistetaan henkilötunnusten riittävyys myös henkilötunnuksen saavien piirin laajentamisen mahdollistamiseksi. Hankkeen myöhempien vaiheiden tavoitteiden toteutuessa mahdollistuu henkilötunnusten antaminen nykyistä aiemmassa vaiheessa niille, jotka asioivat suomalaisessa yhteiskunnassa. Tämä helpottaisi ennen henkilön asiointia virastossa tai Suomeen tulemista tapahtuvaa asiankäsittelyä ja muuta henkilön yksilöintiä ja tietojen yhdistämistä järjestelmissä. Henkilöt voisivat hoitaa asioitaan nykyistä helpommin myös itse jo ennen Suomeen tulemistä, jos he saisivat henkilötunnuksen vielä ulkomailla oleskellessaan. Suomessa jo oleskelevalle ulkomaalaiselle henkilölle nykyistä aiemmin annettava henkilötunnus vähentäisi hänelle nykyisestä organisaatiokohtaisten keinotekoisien henkilötunnusten käyttämisestä aiheutuvia ongelmia tietojen luovuttamisessa ja yhdistämisessä.

Yhteiskunnalliset vaikutukset

Henkilötunnusta käytetään suomalaisessa yhteiskunnassa laajasti henkilön yksilöintiin. Monissa tietojärjestelmissä ja tietojen yhdistämistilanteissa henkilön yksilöinti tapahtuu ensisijaisesti henkilötunnuksella. Henkilö yksilöidään henkilötunnuksella laajasti eri tilanteissa, joissa sen käsittely on tietosuojalain (1050/2018) 29 §:n mukaisesti sallittua. Viranomaistoiminnan lisäksi henkilötunnuksella yksilöidään henkilö myös esimerkiksi luotonannossa, saatavan perimisessä, vakuutus-, luottolaitos-, maksupalvelu-, vuokraus- ja lainaustoiminnassa sekä luottotietotoiminnassa. Tällä asetusmuutoksella tavoiteltavat henkilötunnusten riittävyys ja yksiselitteinen yksilöivyyys ovat siis yhteiskunnan eri toimintojen häiriöttömän jatkuvuuden ja luotettavuuden kannalta välttämättömät. Henkilötunnusten saamisen estyminen tai epävarmuudet henkilötunnuksen yksilöivyydessä vaikuttaisivat myös henkilöiden palveluihin pääsyyn ja heidän oikeusturvaansa.

Voimaantulo

Asetuksen ehdotetaan tulevan voimaan 1.1.2023. Erityisesti henkilötunnuksen rakenteen uudistamisen edellyttämien tietojärjestelmämuutosten suunnittelu ja toteutus vaatii aikaa. Tietojärjestelmien muuttamiskustannusten selvittämiseksi tehdyissä haastatteluissa kysyttiin myös toimijoiden mahdollisuuksia toteuttaa tarvittavat muutokset vuoden 2023 alkuun mennessä. Henkilötunnuksen välimerkkien muuttamisen osalta monet haastatellut organisaatiot ilmoittivat siirtymäajan olevan mahdollinen. Osa organisaatioista kuitenkin ilmoitti uudistettavan rakenteen mukaisen tunnuksen käyttöönoton vuoden 2023 alusta olevan haastava ja sisältävän merkittäviä riskejä toiminnan jatkuvuudelle. Osa toimijoista ei pysty siirtymäajassa toteuttamaan muutoksia, vaan toiminnassa voidaan joutua turvautumaan vaihtoehtoihin menetelmiin ja manuaaliprosesseihin.

Nykyisen rakenteisia henkilötunnuksia annettaisiin niin pitkään kuin niitä olisi syntymäpäivä- ja sukupuolikohtaisesti käytettävissä. Tämän vuoksi on todennäköistä, että voimaantuloa seuraavina ensimmäisinä vuosina muutetun rakenteen mukaisia tunnuksia annettaisiin vain vähän suhteessa annettavien henkilötunnusten kokonaismäärään. Jos henkilötunnuksia yksilöintikeinona käsittelevän toimijan järjestelmä ei pysty käsittelemään muutetun rakenteista henkilötunnusta, joutuu se käsittelemään henkilön tietoja esimerkiksi keinotekoisella henkilötunnuksella siihen saakka, kunnes kyseinen järjestelmä pystyy käsittelemään muutetun rakenteista henkilötunnusta. Järjestelmässä käytettävä keinotekoinen henkilötunnus joudutaan esimerkiksi manuaaliprosessin avulla yhdistämään väestötietojärjestelmässä olevaan muutetun rakenteen mukaiseen henkilötunnukseen. Vaihtoehtoiset menetelmät ja manuaaliprosessit vaihtelisivat toimijoittain ja järjestelmittäin ja voisivat olla kokonaan uusiakin toimintatapoja. Vaihtoehtoisten menetelmien ja manuaaliprosessien käytöllä on vaikutusta myös yksilöiden asemaan.

Koska muutettavan rakenteen mukaisia henkilötunnuksia esiintyisi alkuvaiheessa ainoastaan yksittäisinä tapauksina, vaihtoehtoisten menetelmien ja manuaaliprosessien käytöstä ei ole katsottu aiheutuvan sellaista haittaa, joka edellyttäisi voimaantulon aikataulun viivästämistä. Voimaantulon viivästäminen ehdotetusta aiheuttaisi myös korostuneen riskin käytettävissä olevien henkilötunnusten loppumisesta yksittäisille päiville ja vaarantaisi täten henkilötunnuksen antamisen ja käytön yhteiskunnassa siten kuin edellä on kuvattu. Henkilötunnuksen uudistamista ja valtion takaaman henkilön identiteetin hallinnoimista varten asetetun hankkeen seuraavista vaiheista keinotekoisien henkilötunnusten käytön vähentämiseen tähtäävä tavoite henkilötunnuksen antamisesta nykyistä joustavammin ulkomaalaisille henkilöille on aikataulutettu hankkeessa tulevaksi voimaan vuodesta 2023 alkaen. Henkilötunnusten riittävyysratkaisun varmistavan säädösmuutoksen on oltava voimassa, kun henkilötunnuksia aloitetaan antamaan nykyistä laajemmin eikä tämän asetusmuutoksen viivästäminen ole mahdollista ilman, että hankkeen myöhempien vaiheiden voimaantuloajankohtia viivästettäisiin.

7. Valmistelu

Esityksen valmistelu on tapahtunut osana hanketta, jonka valtiovarainministeriö on asettanut 1.12.2020 henkilötunnuksen uudistamista ja valtion takaaman henkilön identiteetin hallinnoimista varten. Hankkeen asettamista edelsi selvitystyö, joka tehtiin valtiovarainministeriön 21.8.2017 asettamassa saman nimisessä työryhmässä Väestörekisterikeskuksen tekemän esiselvityksen pohjalta. Toimikaudellaan 1.9.2017 - 31.12.2019 työryhmä tuotti kuvauksen henkilön yksilöinnin nykytilasta, kansainvälisen vertailun eräissä muissa maissa käytetyistä sääntelyratkaisuista sekä toimintamalleja jatkotyön ja keskustelun pohjaksi, jotka koottiin työryhmän loppuraporttiin¹. Työryhmä esitti jättämässään loppuraportissa henkilötunnuksen uudistamista kokonaisuudessaan uudenmuotoisena siten, että siitä ei enää kävisi ilmi henkilön ikä, syntymäaika, sukupuoli tai muuta henkilöön liittyvää tietoa. Saatujen lausuntojen ja valtiovarainministeriössä virkamiestyönä tehdyn jatkotyön perusteella työryhmän ehdotusta sellaisenaan ei kuitenkaan voitu pitää toteuttamiskelpoisena. Lausuntopalautteen pohjalta on valmisteltu tämän esityksen mukainen muutos, joka rajautuisi vain henkilötunnuksen välimerkkeihin tehtäviin muutoksiin ja jossa henkilötunnuksen nykyinen muoto muutoin sekä henkilötunnuksen pituus säilytettäisiin entisellään. Henkilötunnuksen rakennetta täydennettäisiin ainoastaan lisäämällä uusia syntymävuosisadan osoittavia välimerkkejä, mikä lisäisi käytettävissä olevien tunnusten määrää. Ratkaisumalli on tarkennettu valtiovarainministeriön toimeksiannosta Digi- ja väestötietoviraston virkamiestyönä syksyllä 2020 yhteistyössä keskeisten julkishallinnon organisaatioiden kanssa.

Henkilötunnuksen uudistaminen tämän esityksen mukaisesti on vasta henkilötunnuksen uudistamista ja valtion takaaman identiteetin hallinnoimista koskevan hankkeen ensimmäinen vaihe. Hankkeen toimikausi on 1.12.2020 - 31.12.2022. Hankkeen tavoitteena on tehdä esitys kansalliseksi toimintamalliksi henkilöiden yksilöimiseen Suomessa ja kuvata viranomaisten rooli henkilöön liittyvien ydintietojen hallinnassa. Hankkeessa pyritään ratkaisemaan niitä kysymyksiä, joita nykyisen henkilötunnuksen käyttäminen ja käyttämiseen liittyvät toimintatavat ovat synnyttäneet. Tällaisia kysymyksiä ovat muun muassa tunnuksen myöntämisen toimivalta, tunnuksen myöntämisen laajentaminen nykyisestä, henkilön tunnistaminen tunnuksen antamisen yhteydessä, tunnuksen liitettävät biometriset tunnisteet, tunnuksen sukupuolineutraali muoto, tunnuksen ja sen kohteena olevaan henkilöön liittyvien tietojen hallintaprosessi sekä tunnuksen käyttäminen järjestelmien välillä henkilön identifioimiseen. Hankkeessa on lisäksi tavoitteena luoda edellytykset kokonaan uuden tunnusjärjestelmän käyttöönotolle.

¹ Työryhmän loppuraportti annettiin 6.4.2020 ja se oli lausuntokierroksella 8.4. – 1.6.2020 (<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-367-296-3>).

Hankkeen tulee huomioida työssään digitaalisen henkilöllisyyden kehittämisen hankkeen tavoitteet ja aikataulut. Digitaalisen henkilöllisyyden kehittämisen hankkeen tavoitteina on muun muassa tuottaa yhdenvertaiset edellytykset jokaiselle hyödyntää digitaalista henkilöllisyyttä yhteiskunnan palveluissa ja tuottaa edellytykset ulkomaalaisen henkilön rekisteröinnille ja sähköiselle tunnistautumiselle Suomeen ja mahdollistaa Suomesta rajat ylittävä sähköinen tunnistaminen.

Hankkeissa selvitetään mahdollisuutta laajentaa henkilöryhmiä, jotka tällä hetkellä rekisteröidään väestötietojärjestelmään. Henkilötunnusten riittävyuden varmistaminen on välttämätöntä myös hankkeiden muiden tavoitteiden saavuttamisen mahdollistamiseksi. Henkilötunnuksen rakenteeseen tehtävät muutokset aiheuttavat merkittäviä muutoksia tietojärjestelmissä ja siten myös mittavia kustannuksia. Henkilötunnuksen laajasta hyödyntämisestä johtuen valmistelussa on painotettu laajaa sidosryhmien osallistamista, jotta suunniteltavien muutosten merkittävimmät vaikutukset tulevat huomioiduksi. Valmistelussa ovat olleet edustettuina valtiovarainministeriö, liikenne- ja viestintäministeriö, maa- ja metsätalousministeriö, oikeusministeriö, opetus- ja kulttuuriministeriö, sisäministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, ulkoministeriö, Digi- ja väestötietovirasto, Kansaneläkelaitos, Kela Kanta-palvelut, Maahanmuuttovirasto, Poliisihallitus, Verohallinto, Maanmittauslaitos, Opetushallinto, Kuntaliitto, Terveiden ja hyvinvoinnin laitos, Kuluttaja- ja kilpailuvirasto, ELY-keskusten ja TE-toimistojen kehittämis- ja hallintokeskus (KEHA-Keskus), Posti, Electronic Frontier Finland ry (Effi), Ficom, Eläketurvakeskus, Suomen yrittäjät, Elinkeinoelämän keskusliitto ry sekä laajasti muita yksityisen sektorin toimijoita.

8. Voimaantulo

Asetuksen ehdotetaan tulemaan voimaan 1.1.2023.